

VÝTVARNÉ UMENIE • DIEŤA • KOMUNIKÁCIA

VISUAL ART • CHILD • COMMUNICATION

ARTS PLASTIQUES • ENFANT • COMMUNICATION

BILDEDNDE KUNST • KIND • KOMUNIKATION

CONFERENCE, OCTOBER 2 - 5, 1993, BRATISLAVA, SLOVAKIA

BIBIANA, INTERNATIONAL HOUSE OF ART FOR CHILDREN

PANSKÁ 41, 814 99 BRATISLAVA, SLOVAKIA

TÉL.: 00427/331 388, FAX: 00427/ 334 986

Vážení priatelia,

dovoľte mi, aby som Vás privítala na našej konferencii:

Výtvarné umenie - dieťa - komunikácia.

Myšlienka pripraviť medzinárodnú konferenciu vznikla z potreby naplniť priestor medzi týmito pojmami konkrétnym obsahom a myšlienkami. Verím, že počas nasledujúcich dní nazbierate nové skúsenosti, nadviažete zaujímavé kontakty a odnesiete si inšpiratívne podnety pre Vašu prácu.

Prajem Vám príjemné dni strávené v Bratislave.

Mgr. Sáša Petrovická

PhDr. ANNA PAMULOVÁ, CSc.

Retrospektíva a súčasnosť estetickej výchovy (na Slovensku)

Prierez významnými koncepciami estetickej výchovy XX. storočia ako inšpirácia a východisko vývinu estetickovýchovných úsilí u nás (výber koncepcií USA a ich reflexia v Európe a u nás - odkaz anglických predstaviteľov výchovy umením - reprezentanti francúzskej a nemeckej estetickej výchovy - sovietska škola a jej predstaviteľia v oblasti estetickej výchovy).

Priekopníci estetickovýchovných úsilí v Československu. Medzivojnová generácia a jej iniciatívy v estetickej výchove. Renesancia estetickej výchovy na školách. Estetickovýchovné úsilia v 60-tych rokoch. Súčasné postavenie estetickej výchovy na Slovensku.

Kontakt: PhDr. Anna Pamulová, CSc.

Filozofická fakulta
Univerzity J.A.Komenského
Katedra estetiky
Gondova 2
811 09 Bratislava
SLOVAKIA

H. B. JOICEY

"... a stále znie slabý hlas v tichu"

Príspevok približuje rozvoj umeleckej výchovy v Anglicku so zameraním na vplyv kritickej a kreatívnej tvorby H. Reada. Na základe anglického školstva od publikovania knihy *Výchova umením* v r. 1944 ilustruje vieru H. Reada, že umenie nie je ani tak samotným predmetom ako skôr metódou výuky a kriticky zhodnocuje jeho názor, že výchova umením v školách poskytuje všetkým možnosť zapojiť sa do umeleckého procesu.

H. B. Joicey bol pôvodne miestny zmocnenec - inšpektor v Humberside, starší lektor v postgraduálnom centre pre vzdelávanie v Brighton Polytechnic a učil v oblasti školstva. Je hlavným examinatorom umenia, člen rozličných národných umeleckých rád a autor úspešnej knihy o umení a životnom prostredí. Je členom Her Majesty's Inspectors Of Schools (HMI) a Office for Standards in Education (OFSTED), ktorý je zodpovedný za kontrolu inšpekcii vo všetkých školách v Anglicku.

Kontakt: H. B. Joicey HMI

The Garden House
4 Cravengate
Richmond
NORTH YORKSHIRE DL104RE
GREAT BRITAIN

RUDOLF FILA

Pocta Herbertovi Readovi - Konečne!

Od 60-tych rokov jeden z najpozoruhodnejších maliarov a píšucich mysliteľov o umení. Tridsať rokov sa intenzívne venoval pedagogickej práci na Škole umeleckého priemyslu v Bratislave a od roku 1990 dva roky na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Zmysel výchovy vidí v dôkladnej znalosti remesla a najmä v rozvíjaní tvorivosti a prebudení zmyslu pre všetky oblasti duchovnej a kultúrnej aktivity.

Kontakt: Rudolf Fila
Dukovo nám. 1
821 08 Bratislava
SLOVAKIA

LADISLAV ČARNÝ

Kultúrny kontext výchovy umením

1. Proces výtvarnej tvorby vo výchove - využitie procesov vytvárania vo výchove
2. Kultúrna skúsenosť - rozdiely v skúsenosti dieťaťa a dospelého, rozdiely v motivácii, zrovnoprávnenie populárnych foriem komunikácie. Gýč a tvorivý proces.
3. Nové ponímanie kultúrneho kontextu - odkaz kultúry v živote dieťaťa

L. Čarný - výtvarník a pedagóg

- venuje sa voľnej výtvarnej tvorbe
- pedagogická a metodická činnosť (Základné umelecké školy, Vysoká škola výtvarných umení, Škola umeleckej výroby, Trnavská univerzita)
- spoluautor učebných osnov pre výtvarné odbory Základných umeleckých škôl (spolu s D. Fischerom)
- publikačná činnosť (časopis Profil súčasného umenia, Estetická výchova, atď.)

Kontakt: Ladislav Čarný
Klímkovičova 4
841 01 Bratislava
SLOVAKIA

CHRISTIAN ALEXANDRE FAURE

DADA, prvý umelecký časopis pre deti od 6 do 106 rokov

Prečo umelecký časopis pre deti a prečo pre deti od 6 do 106 rokov?

Prvý dôvod je celkom jednoduchý: pred DADA neexistoval žiadny periodický časopis oboznamujúci s umením.

Tiaľ je prostriedkom komunikácie, ktorý umožňuje úvahu a diskusiu. Je, ak chcete, zdrojom intelektuálneho obohatenia a vnútornej slobody. Mysleli sme si, že dieťa, dospelávajúci, alebo nezásvätený zvedavý dospelý, majú právo byť informovaní v oblasti umenia.

Vzdelanie a kultúra netvorí len reč a znalosti nadobudnuté tradičným spôsobom vo vzdelávacích zariadeniach, ale aj spoznávanie zrakom. Vo svete, ktorý sa rozpadá, na konci tohto storočia, v ktorom sa nevyznáme a kde sa vynárajú príznaky integrity a partikularizmu, treba dať deťom - (aj niektorým zvedavým dospelým) kľúče, aby sa cez súčasnosť naučili vidieť včerajšiu a dnešnú TVORBU svojej krajiny a celého sveta.

Tvorba je radosť byť, treba to povedať. Kultúra je nevyhnutná pre človeka, pre jeho šťastie, myslenie, angažovanosť. Umenie je identita človeka, ostáva v čase, v histórii. Je to jazyk, ktorý sa učíme, ktorý vyžaduje iniciatívu a otvára kultúru všetkých národov. Je federatívnym prvkom. Umožňuje zmeny.

Prostredníctvom časopisu o umení s početnými rubrikami chceme šíriť radosť pohľadu a slov, poskytnúť deťom a dospelým názor na jedno, alebo druhé.

Ciele - projekty

VYTVORIŤ SPOJENIE medzi výchovnými inštitúciami a súčasným umením. Zabezpečiť podporu pedagógom

BYŤ ODRAZOM pedagogických skúseností získaných v rôznych školách

PREDSTAVOVAŤ veľké medzinárodné výstavy (Tizian, Miró, Matisse) formou dokumentácie a viac-menej známych súčasných umelcov. Striedavo pútať pozornosť na súčasné umenie a na dejiny umenia.

POSKYTNÚŤ NÁMETY, ktoré otvárajú svet výtvarnej tvorby.

PRITIAHNUŤ dieťa (s doprovodom, alebo bez doprovodu jeho pedagóga, podľa veku), alebo dospelého, aby USKUTOČNIL VÝBER prostredníctvom rubrik, ktoré ho uvedú do sveta výtvarnej tvorby. Tak sa bude rozvíjať jeho tvorivý potenciál. Pokladali sme za dôležité zoznámiť ho s francúzskym a medzinárodným umením, aby videl, že umenie ho sprevádza v živote a nie je vyhradené len pre elitu. Náš časopis nevnučuje direktívne smery, alebo modely. Naučí lepšie vidieť rozmanitosť, tolerantnosť a voľnosť.

Nechceme dieťa viesť k tomu, aby napodobňovalo postupy umelcov, ale naspak, povzbudiť jeho zvedavosť.

Projekty:

Zásadný prínos Európy, preklad konceptu DADA do angličtiny, nemčiny, španielčiny.

Rozmanitosť, mladosť, dôkladné znalosti členov redakčnej rady, ich nadšenie pre projekt, prispievajú k jedinečnosti, úspechu a sústavnému napredovaniu DADA, PRVÉHO UMELECKÉHO ČASOPISU PRE DETI od 6 do 106 rokov

Kontakt: Alexandre Faure

Directeur de la Rédaction DADA

85 rue Joliot Curie

690 05 LYON

FRANCE

PROF. IGOR ZHOŘ

Dieťa pred obrazom

Zamyslenie sa nad prácou animátora v galérii výtvarného umenia. Metódy a postupy pri približovaní sa k výtvarnému dieku.

Výtvarný teoretik a publicista, profesor Pedagogickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne. Zaoberá sa predovšetkým socializáciou umenia. Rozsiahla časť jeho činnosti je nasmerovaná k mladým ľuďom. Je zakladateľom Klubu mladých priateľov výtvarného umenia pri Dome umenia v Brne, ktorý pracuje už 30 rokov. Viac ako 10 rokov vedie Prázdninovú školu výtvarného myslenia.

Kontakt: Prof. Igor Zhoř
Pedagogická fakulta
Univerzita T.G.Masaryka
Poříčí 7
Brno
ČESKÁ REPUBLIKA

ROD TAYLOR

DRUMCROON - centrum umenia pre deti - Umeľci, deti a verejnosť

V rokoch 1979 - 1992 pôsobil Rod Taylor ako kultúrny poradca mesta Wigan. Vo svojej činnosti zameranej na umeleckú výchovu a výchovu umením sa usiloval o etablovanie umelcov v celej sieti Wiganského školstva. S týmto cieľom založil rôzne združenia umelcov a v roku 1980 centrum umenia pre deti Drumcroon.

Rod Taylor je známy svojimi kritickými prácami, knihami o umení a výchove pre deti rôznych vekových kategórií a schopnosti (Educating for Art, Longman 1986).

V súčasnosti pracuje na Art projects an Art Education Consultancy a je konzultantom v oblasti umeleckého vzdelávania a výchovy.

Kontakt: Rod Taylor
32 Carpenter Grove
Longham
Padgate
Cheshire W14 0QR
GREAT BRITAIN

ZUZANA HOMOLOVÁ ARTPARÁDA

Výtvarný odbor ZUŠ Sklenárova 5 v Bratislave vznikol takmer pred 30-imi rokmi ako súčasť už existujúcej hudobnej školy. Obsahom výučby bolo priblížiť žiakom výtvarné umenie prakticky a vzbudiť v nich záujem o umenie a tvorivosť vôbec. Toto snaženie sa prejavovalo na rôznych súťažiach a výstavách detskej tvorby.

Pred 9 rokmi sa päť pedagógov výtvarného odboru rozhodlo vytvoriť bránu školy nielen vlastným žiakom. Vyhlásením akcie "Brána" prizvali k spolupráci výtvarníkov, kolegov iných škôl, rodičov aj priateľov školy. Vznikla myšlienka poriadat ARTPARÁDY ako vyvrcholenie celoročnej činnosti, ktoré boli prístupné školám aj verejnosti. Zúčastňovali sa na nich aj žiaci hudobného, tanečného a dramatického odboru a boli príležitosťou, aby na póde školy vystavovali aj výtvarníci, ktorí nemali v totálnej dobe inú príležitosť prezentácie. Každá ARTPARÁDA bola miestom stretnutia spriaznených duší, bývalých žiakov, pedagógov, rodičov a iných hostí.

Kontakt: Základná umelecká škola
Sklenárova 5
821 09 Bratislava
SLOVAKIA

SÁŠA PETROVICKÁ

"To nám budú niečo ukazovať...?!"

Skúsenosti z rôznorodých výstav Bibiana sa stali podnetom k zamysleniu nad otázkami: dieťa a motivácia k tvorivej aktivite, partnerstvo - dieťa a dospelý, vzťah - proces a výsledok.

Od roku 1987, roku svojho vzniku sa BIBIANA vyprofilovala ako inštitúcia, podporujúca nekomerčné tendencie v umení pre deti. Dominantnou sa stáva výstavná činnosť. Veľkorysé galerijné priestory (500 m²) umožňujú rozmýšľať nad výstavou nielen ako nad prezentáciou jednotlivých umeleckých diel, ale zároveň aj ako nad priestorom, v ktorom sú artefakty inštalované v širších súvislostiach. Zmyslom je aktivizovať deti, vytvoriť im priestor na aktivitu priamo v kontakte s vystaveným exponátom, sprostredkovať im svet nie v jednotlivostiach, ale naopak v súvislostiach. Výstavy resp. netradičné inštalácie sú pripravené špičkovými profesionálnymi umelcami a ich témy sa stávajú východiskom pre tvorivé aktivity a dielne na poli iných druhov a žánrov umenia (divadlo, literatúra, hudba...)

Kontakt: BIBIANA
Panská 41
814 99 Bratislava
SLOVAKIA

MARTINE LUSARDY

Múzeum v tráve

Múzeum v tráve bolo založené asi pred 20 rokmi v Zoologickej záhrade Buloňského lesíka. Musée malo umožniť deťom spoznávať umenie a obľúbiť si ho v interdisciplinárnom prístupe (ako napr. historickom, sociálnom a ekologickom). Toto približovanie musí byť konkrétne a citlivé, aby podporilo predstavivosť detí, rozvíjalo ich výrazové a tvorivé schopnosti rešpektujúc pritom etapy psychického vývoja dieťaťa.

Výstavy a tvorba

Múzeum v tráve realizuje uvedený projekt prípravou krátkodobých výstav, kde je prezentácia a tvorba didakticky a pedagogicky orientovaná. Námety sú zámerné zvolené z rôznych oblastí, aby sa ukázalo, že umelecká práca pôsobí na zrak, znalosti a na cit môže mať tisíc námetov.

Múzejno-grafická prehliadka je pripravená na základe dvoch kritérií: jedno zodpovedá racionálnym potrebám a druhé oslovuje citovú stránku.

Koncepcia tvorby je založená na troch princípoch: autonómnosť návštevníka v múzeu, účasť mladého publika hravou formou a diele.

Predstavenie Európskeho umeleckého centra, ktoré bude otvorené v roku 1994.

Kontakt: Martine Lusardy

LE MUSÉE EN HERBE

Jardin d'Acclimatation Bois de Boulogne

75116 Paris

FRANCE

SARA SMIDT

Vznášajúca sa záhrada

V júl 1993 sa deti 4 dní "vznášali" záhradou sôch viedenského Múzea 20. storočia s možnosťou zapojiť sa do tvorivých dielní alebo ďalších aktivít počas ich prázdnin.

Tvorivé dielne sledovali sice predpísanú štruktúru so začiatkom, stredom a koncom, ale tvorivé aktivity umožňovali deťom stať sa súčasťou programu. "Hýbuce sa figuríny", "Druhá koža", "Magnet", boli jednými z ponúkaných stanovišť, ktoré sa zaoberali otázkou o rozmere a priestore, o vzťahoch medzi vnútorným a vonkajším, alebo prítahovali modernosťou sochárstva.

Prvé letné štúdio v tomto múzeu bolo pôvodne iniciované Múzeom moderného umenia nadácie Ludwiga Viennu, ale tiež bolo materiálne sponzorované súkromnými podnikateľmi. Počas týchto dní navštívilo múzeum okolo 160 detí. Pracovný tím pozostával zo 7 ľudí.

V Bratislave Sara Smith predstaví odbor pre výchovu, ktorý je od roku 1992 súčasťou už spomenutého múzea.

Budova Múzea moderného umenia vo Viedni sa skladá z dvoch objektov - Palác Lichtensteinovcov v 9. obvode a Múzeum 20. storočia v 3. obvode.

Kontakt: Museum moderner Kunst, Bildung und Vermittlung

Heiderose Hildebrand, Johanna Kreitner, Dr. Dieter Schrage

Porzellangasse 33 a

A-1090 Wien

AUSTRIA

WALTER KREUZ

The GECKO-ART-STUDIO

The GECKO-ART-STUDIO je skupina umelcov a animátorov, ktorí tvoria špeciálne podujatia pre deti.

Maľovanie

Do podujatia "Omyl na obrázku" mohli deti od 8-14 rokov prispieť vlastnými nápadmi a svojou predstavivosťou premeniť obrázok na iné médium (napríklad dramatizácia, zhudobnenie, alebo feature o obrázku). Na konci animácie mohli deti predstaviť svoje práce pred špeciálnym publikom. Podujatia boli realizované vo dvoch múzeách vo Viedni: Albertina a Kunstforum.

Ďalšie aktivity

Ak sú výstavy inšpiratívne vytvárame pre mladých ľudí hry. The GECKO-ART-STUDIO samostatne vytvára inštalácie pre každú akciu. Prítom pripravujeme dramaticko-výtvarné diela a hráme naše vlastné predstavenia pre deti.

Videoinformácia

The GECKO-ART-STUDIO predstavuje:
podujatia pre deti zamerané na maľbu a plastiku
dĺžka: 40 min.

1. "Omyl vnútri obrázku"
2. "Tiene sa hrajú spolu s tebou"
3. "Divadlo, zvuky a sochy"

1. V našom podujatí "Omyl vnútri obrázku" chceme ukázať ako sa možno pomocou niekoľkých hádaniek dostať do obrázkov.
2. V tieňohre deti interpretujú svojím vlastným telom myšlienky a pocity zobrazených tvárí.
3. V tvorivej dielni "Divadlo, zvuky a sochy" stváňujú deti zvolenú tému týmito druhmi umenia.

Kontakt: Walter Kreuz
Auerspergstraße 13/28
1080 Wien
AUSTRIA

JANUSZ BYSZEWSKI

"Som tu. Sedem otázok ekologickej výchovy"

Seminárne skupiny sa snažili nájsť riešenie k otázkam kladeným súčasnou spoločnosťou a kultúrou /napr. týkajúcich sa globálnej a lokálnej výchovy umením, problémy "malých domovských krajín", "určovanie" neznámych miest spojených so súčasnou civilizáciou.../.

V tejto tvorivej činnosti sa učiteľ stáva viac partnerom v diskusii a samotným diskutujúcim a nie osobou, ktorá len poskytuje informácie a posudzuje stanoviská. Pojem "kultúra výchova" nahradil konceptu "miznúcej kultúry", ktorý tvrdil, že táto téma produkuje len pasívneho recipienta vyššej kultúry. Na druhej strane "kultúra výchova" hľadá metódy, ktoré pomáhajú ľuďom stať sa aktívnymi, kreatívnymi a zapájajúcimi sa do činnosti ich vlastnej kultúrnej identity.

- riaditeľ Výskumného ústavu pre výchovu umením v Centre súčasného umenia vo Varšave
- autor mnohých domácich i zahraničných projektov súčasnej výchovy umením /Umenie činnosti s deťmi r. 1985, Sila predstavivosti r. 1990, Mysli globálne, konaj lokálne r. 1991, Tu a Tu - Fínsko 1991, Obrázok nakreslený riekami - Francúzsko 1992, Dotknúť sa, či nedotknúť sa 1992-1993 atď/
- pôsobil ako lektor na katedre Umeleckej výchovy na Univerzite priemyselného dizajnu v Helsinkách, kde spolu so študentami rozpracoval projekty zahŕňujúce otázky životného prostredia
- autor mnohých publikácií, prispievateľ odborných časopisov, autor televíznych relácií a výchovy umením pri UNESCO
- držiteľ rôznych medzinárodných ocenení

Kontakt: Janusz Byszewski
Centrum Sztuki Współczesnej
Al. Ujazdowskie 6
00-461 Warszawa
Polska

PROF. WIESLAW KAROLAK

"NÁMESTIE SLOBODY" - "VYPUDENIE POTKANOV Z MESTA"

Hlavní iniciátori "Námestia slobody" sa zamerali na také podstatné problémy ako je sloboda, životné prostredie, zodpovednosť. Ich príbeh bol inšpirovaný "Návratom Vábničky na potkanov", mýtom o človeku, ktorý hrá na flautu a vyženie paralyzovaných potkanov z mesta.

Potkan je kľúčovým slovom, ktoré symbolizuje naše neresti, hriechy, slabosti, komplexy, morálne i sociálne a vytvorené civilizáciou. Potkan znamená špinu, agresivitu, ľahostajnosť, strach, nenávisť, hlúposť. Projekt sa vrátil k tradičným slávnostiam a cirkevným procesiám, tak tiež procesiám kajúcnikov a k novej tradícii púťi.

Spoločné úsilie poľských a českých umelcov, mladých ľudí a približne desať tisíc účastníkov malo za následok mimoriadnu akciu, autentickú, tajomnú a magnetickú.

Wiesław Karolak je profesorom na Škole výtvarného umenia v Lodži.

Venuje sa širokej oblasti didaktickej tvorivej práci s deťmi a pre deťi, v rámci médií grafických umení, sochárstva, filmu, divadla, akcie, happeningov a terapeutických akcií na niekoľkých miestach v Poľsku a v zahraničí. Výstavy prác boli prezentované v múzeách a galériách: Lodž, Varšava, Düsseldorf, Berlín, Praha, Paríž, Tokio.

Kontakt: Prof. Wiesław Karolak
STUDIO PARTNER
Czołgostow 32
94217 Lodź
Poľsko

Spolupráca:

Slovak National Gallery

The British Council

Institut Français

Open Society Fund

ÖSTERREICH-SLOWAKISCHES KULTURINSTITUT

Sponzor:

SORIA